

Hlavní ekumenické problémy III

Ordinovaná služba v církvi

Pojmy:

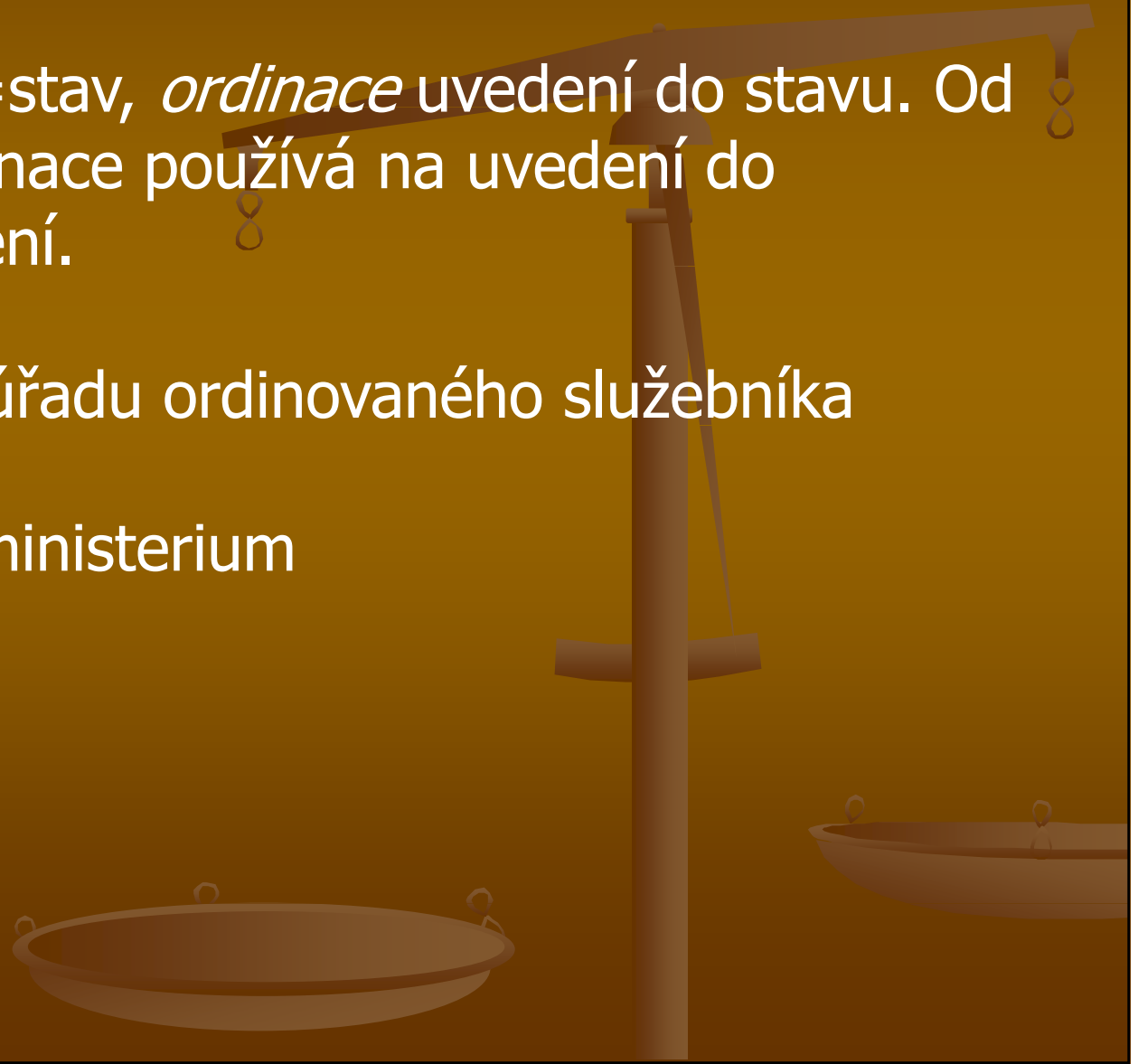
Ordo/ordinace: *Ordo*=stav, *ordinace* uvedení do stavu. Od 12. století se pojem ordinace používá na uvedení do kněžského stavu – svěcení.

Instalace: uvedení do úřadu ordinovaného služebníka

Ordinovaná služba - ministerium

Kněz / presbyter

Kazatel / duchovní

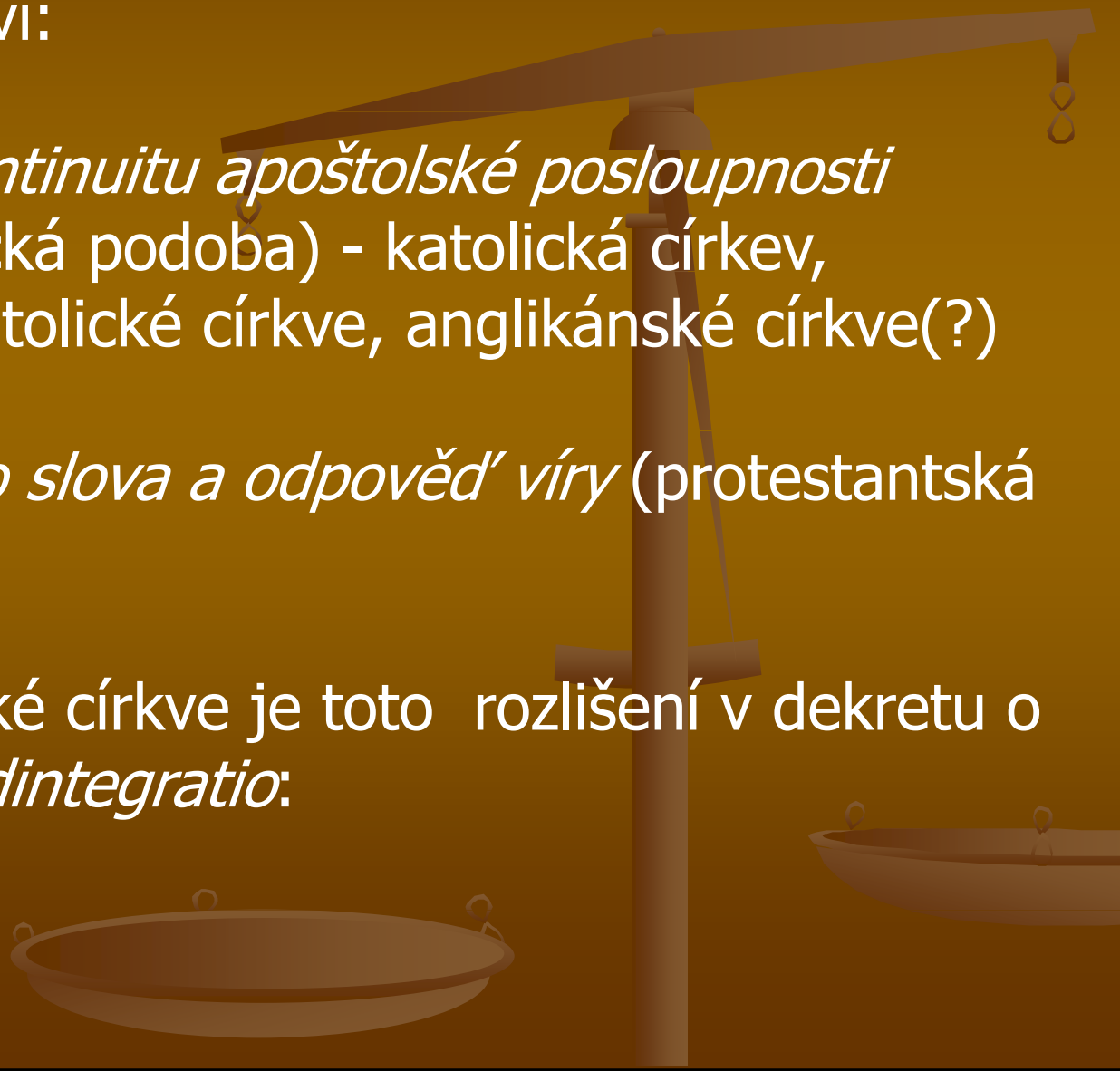

Ordinovaná služba v církvi

V typologii církví má ministerium důležitou roli. V zásadě se rozlišují dvě podoby církví:

- *důraz na viditelnou kontinuitu apoštolské posloupnosti biskupské služby* (katolická podoba) - katolická církev, ortodoxní církve, starokatolické církve, anglikánské církve(?)
- *důraz na službu Božího slova a odpověď víry* (protestantská podoba církví)

Z hlediska nauky katolické církve je toto rozlišení v dekretu o ekumenizmu *Unitatis redintegratio*:

Ordinovaná služba v církvi

UR 15

Jelikož tyto (východní) církve, i když odloučené, mají pravé svátosti a především, vlivem apoštolské posloupnosti, mají kněžství a eucharistii, které je s námi dosud těsně pojí, je nějaká spoluúčast na bohoslužbách za vhodných okolností a se souhlasem církevní autority nejen možná, ale dokonce se doporučuje.

UR 22

Ačkoli (západní) církevní společnosti od nás odloučené nežijí s námi v plné jednotě vyplývající ze křtu a ačkoli se domníváme, že neuchovaly původní a úplnou podstatu eucharistického tajemství, především proto, že jim chybí svátost kněžství (*propter sacramento ordinis defectum*), přesto, když při večeři Páně připomínají jeho smrt a vzkříšení, vyznávají, že je to znamení života ve společenství s Kristem, a očekávají jeho slavný příchod. Proto je třeba, aby předmětem dialogu bylo učení o večeři Páně, o ostatních svátostech, o liturgii a o službách církve.

Ordinovaná služba v církvi

Ordinace těsně souvisí s charakterem a strukturou církevního společenství. Každé vzniklé společenství vytvářelo svou vlastní strukturu v principiální opozici vůči společenství, ze kterého se odštěpili.

Kritika reformátorů vůči moci církve a malému biblickému zakotvení vedla *na protestantské straně*:

- ke zdůraznění svobody každého křesťana
- rovnost všech pokřtěných
- důraz na hlásání slova a omezení nebo takřka vymizení svátostí
- pokud se formuje církevní struktura, pak je chápána jako čistě lidská užitečná instituce

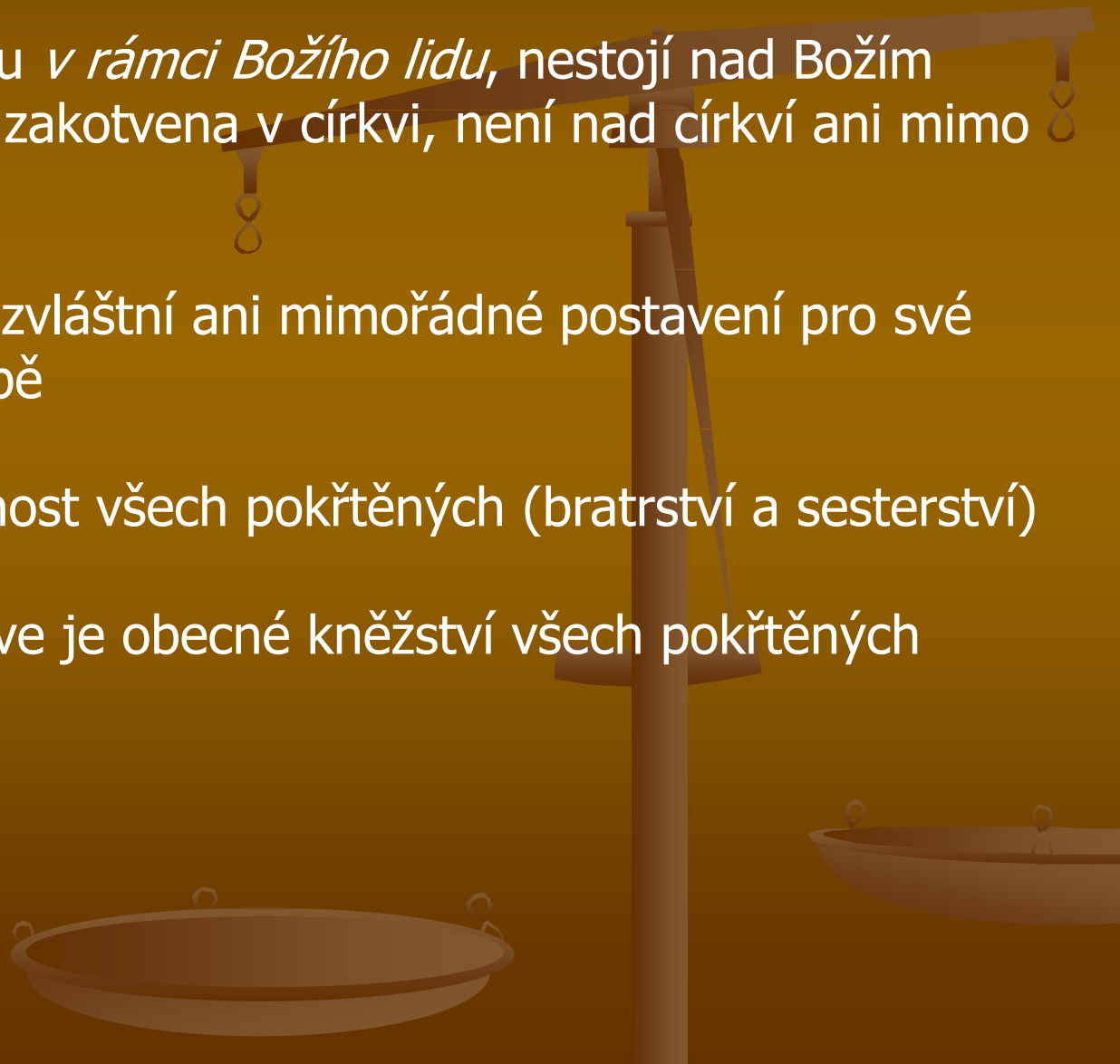
Na straně katolické se církev

- stala doménou svěcených služebníků s pravomocí
- laici zůstali pasivní a ocitali se takřka „mimo církev“
- důraz je kladen především na svátosti, které vysluhují klerici a laici přijímají

Ordinovaná služba v církvi

Vztah mezi církví a ministeriem

- ordinovaná služba je službou *v rámci Božího lidu*, nestojí nad Božím lidem = ordinovaná služba je zakotvena v církvi, není nad církví ani mimo ni.
- ordinovaný služebník nemá zvláštní ani mimořádné postavení pro své osobní posvěcení, ale ke službě
- základním principem je rovnost všech pokřtěných (bratrství a sesterství)
- základním charakterem církve je obecné kněžství všech pokřtěných

Ordinovaná služba v církvi

Vztah mezi církví a ministeriem

"Pro vás jsem biskup, s vámi jsem křesťan. To první označuje povinnost, kterou jsem převzal, to druhé milost. V tom prvním je nebezpečí, v tom druhém spása."

(sv. Augustin)

Ordinovaný služebník není "lepší" nebo "plnější" křesťan

Ordinovaná služba v církvi

Vztah mezi církví a ministeriem

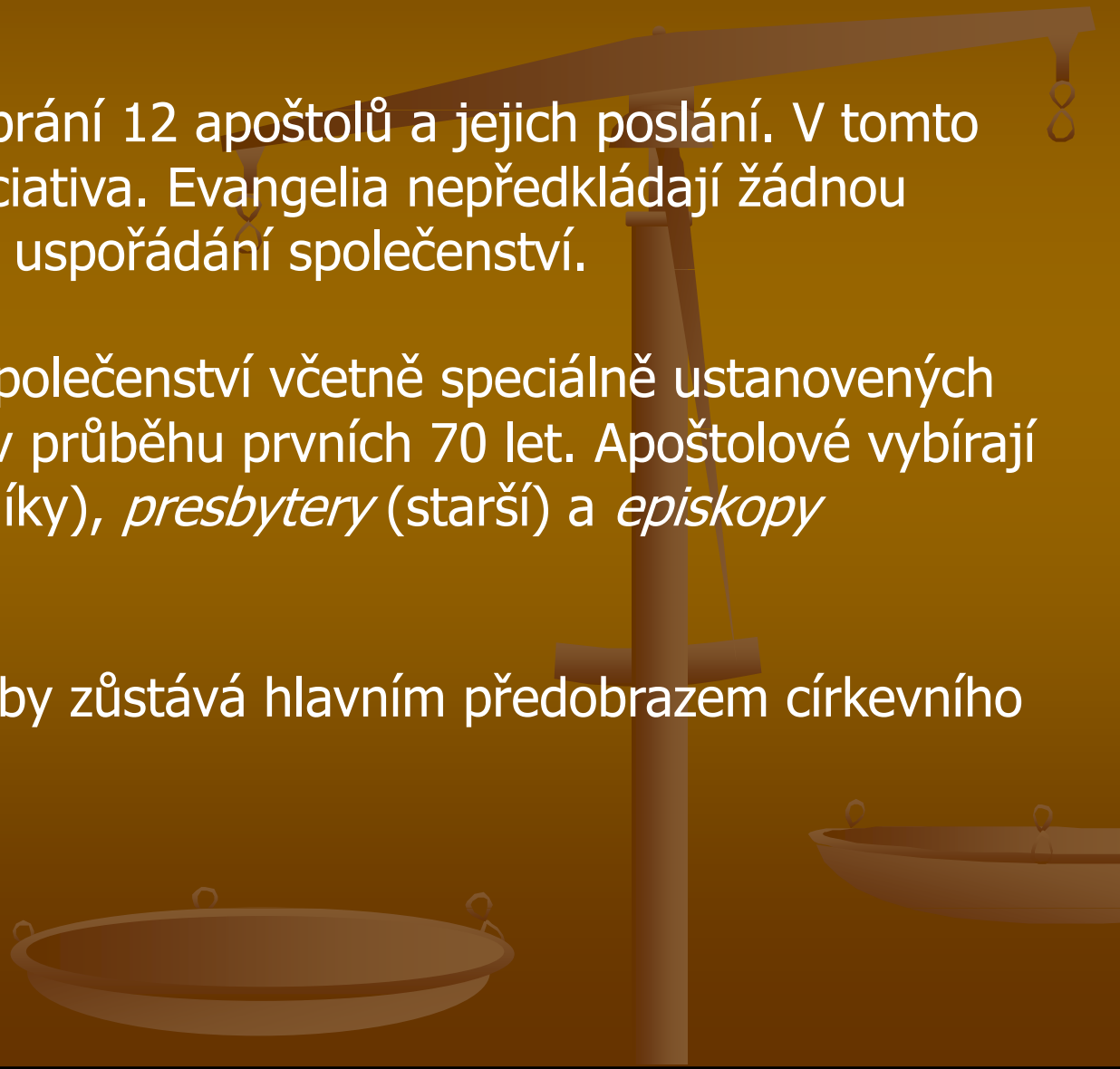
- poslání ministeria je odpovědnost za vedení a jednotu obce: *povinnost zvěstování slova, vysluhování svátosti a zabezpečení diakonie.*
- služebník pro jednotu a vedení obce *jedná ve jménu Kristově*, jeho pověření není od obce, ale od Krista. Není pouze reprezentant obce.
- potridentské směřování duchovního v katolické církvi vidí ordinovaného služebníka jako *muže svátostí* a v protestantských církvích jako *muže/ženu slova* je díky ekumenickému dialogu 20. století překonáno. I katolický duchovní má podle Vat.II. v první řadě hlásat všem Boží evangelium (LG 10), protestantský duchovní je vybízen Limskou dohodou ke slavení svátostí

Ordinovaná služba v církvi

Služba v církvi

Apoštolské období:

- základní důraz NZ je na vybrání 12 apoštolů a jejich poslání. V tomto úkonu je stěžejní Ježíšova iniciativa. Evangelia nepředkládají žádnou konkrétní instrukci budoucího uspořádání společenství.
- Základní forma církevního společenství včetně speciálně ustanovených služebníků je dílem apoštolů v průběhu prvních 70 let. Apoštolové vybírají a ustanovují *diakony* (služebníky), *presbytery* (starší) a *episkopy* (dohližitele).
- tato základní struktura služby zůstává hlavním předobrazem církevního uspořádání

Ordinovaná služba v církvi

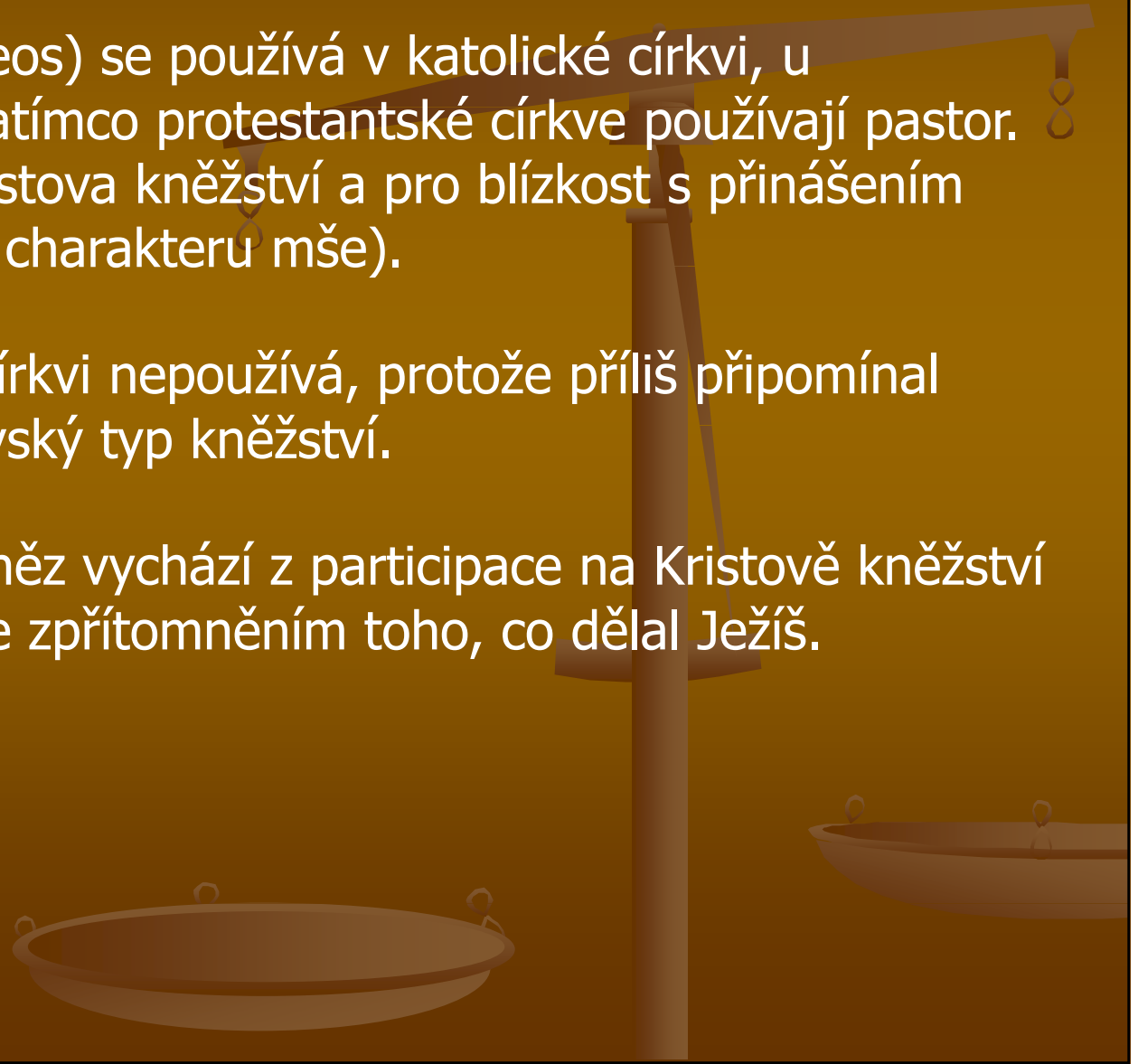
Jáhen – diakonos

- v prvotní církvi byli *diakoni* (služebníci) ustanoveni především k charitativní službě a hmotnému zajištění komunity, i když svědectví rané církve hovoří i o službě kazatelů. V dalším období se diakonát redukoval na předstupeň ke kněžství.
- V katolické církvi se až do 2. vatikánského koncilu stává „formálním“ přijetím služby na cestě ke kněžství, v protestantských církvích diakonát často vymizel. Charitní služba se stala záležitostí skupiny.
- V současné době diakonát zažívá napříč křesťanskými církvemi nový rozkvět jako ustanovení ke speciální službě v komunitě.

Ordinovaná služba v církvi

Kněz – presbyter

- pojem kněz (sacerdos, hiereos) se používá v katolické církvi, u pravoslavných a anglikánů, zatímco protestantské církve používají pastor. aby neutrpěla jedinečnost Kristova kněžství a pro blízkost s přinášením obětí (protest proti obětnímu charakteru mše).
- pojem "kněz" se v prvotní církvi nepoužívá, protože příliš připomínal pohanské kněžství nebo židovský typ kněžství.
- legitimnost použití pojmu kněz vychází z participace na Kristově kněžství nejen křtem, ale i službou - je zpřítomněním toho, co dělal Ježíš.

Ordinovaná služba v církvi

Kněz - presbyter

- kněžská služba je předávána vzkládáním rukou a modlitbou. Tím byl služebník pověřen zvěstováním slova, udílením svátostí a vytvářením jednoty
- v katolické církvi se chápe jako svátost, v protestantských nikoliv. Ale význam se kryje.
- podle katolického učení dává ordinace nezrušitelné znamení, ale ne ve smyslu nadřazenosti, ale *trvalosti* (jako křest nebo biřmování)
- ordinovaný je pak ke konkrétní službě pověřen instalací

Ordinovaná služba v církvi

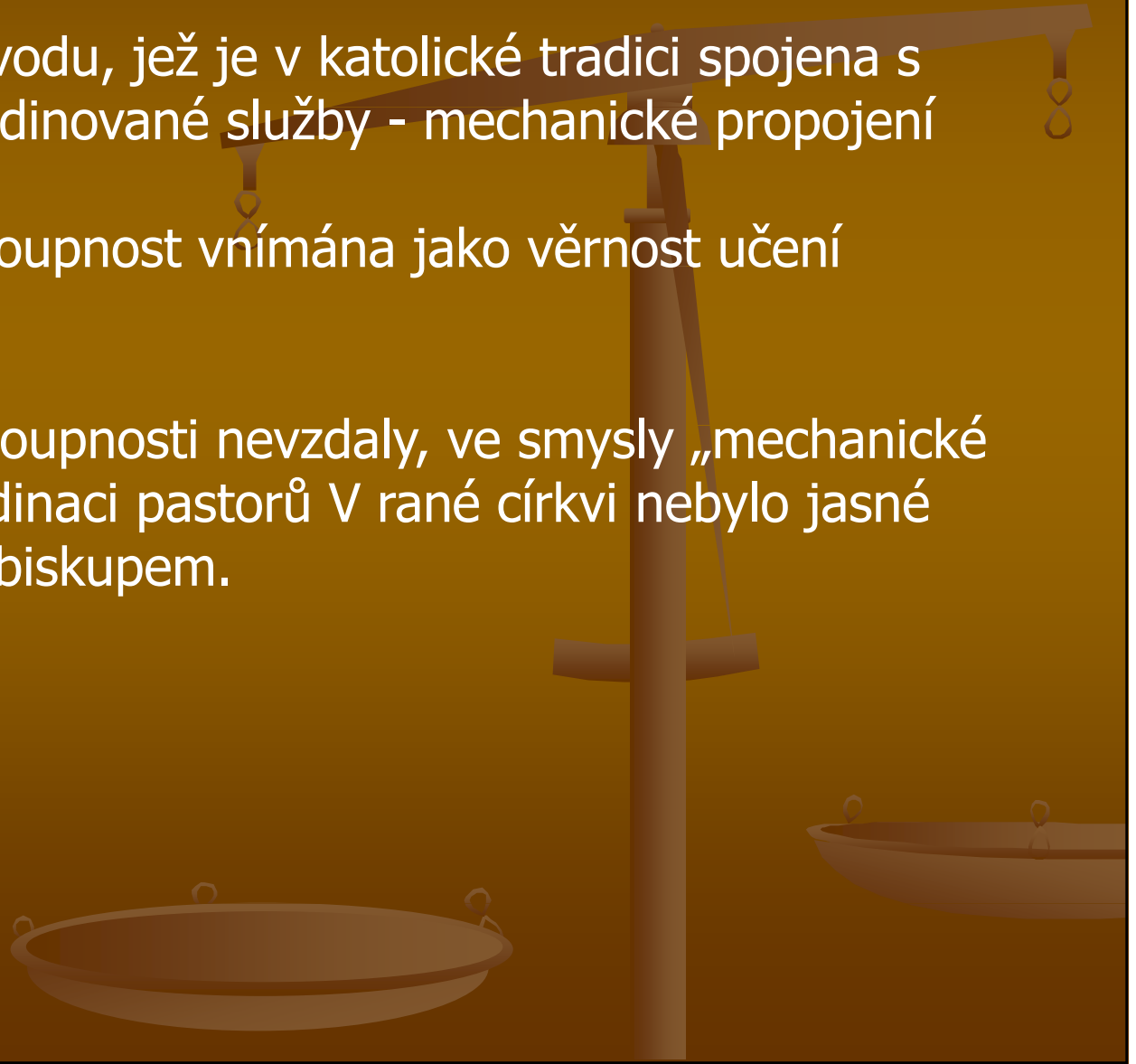
Biskup

- v 16. století se přerušila kontinuita biskupské služby u protestantských společenství a u mnohých církví byla tato služba opuštěna
- vzhledem k tomu, že se na stranu reformace nepřidali žádní biskupové, ztotožnila evangelická teologie úřad faráře a biskupa. Apoštolská posloupnost je *presbyterální posloupností*
- i v katolické teologii nebyl do 2. vatikánského koncilu jasný vzájemný vztah mezi presbyterem a biskupem (biskupské svěcení se dlouho chápalo jako svátostina). Vat.II. - biskup má plnost ordinace

Ordinovaná služba v církvi

Apoštolská posloupnost

- je chápána jako věrnost původu, jež je v katolické tradici spojena s nepřerušným předáváním ordinované služby - mechanické propojení
- *v evangelické tradici* je posloupnost vnímána jako věrnost učení apoštolů
- protestantské církve se posloupnosti nevzdaly, ve smyslu „mechanické návaznosti“ ji používají při ordinaci pastorů V rané církvi nebylo jasné rozlišení mezi presbyterem a biskupem.

Ordinovaná služba v církvi

Modely řešení defektu apoštolské posloupnosti

Jak dojít ke vzájemnému uznání církví s/bez apoštolské posloupnosti?

- *1. model:* přijetí nového svěcení od řádně ordinovaných služebníků
- *2. model:* při bohoslužbě smíření na sebe vzájemně vzkládat ruce
- *3. model:* zavést novou ordinaci od biskupů a zároveň uznat formálně platné i dřívější ordinace
- *4. model:* uznání platnosti ordinovaných během bohoslužby smíření, při kterém by se „uzdravily“ případné nedostatky.

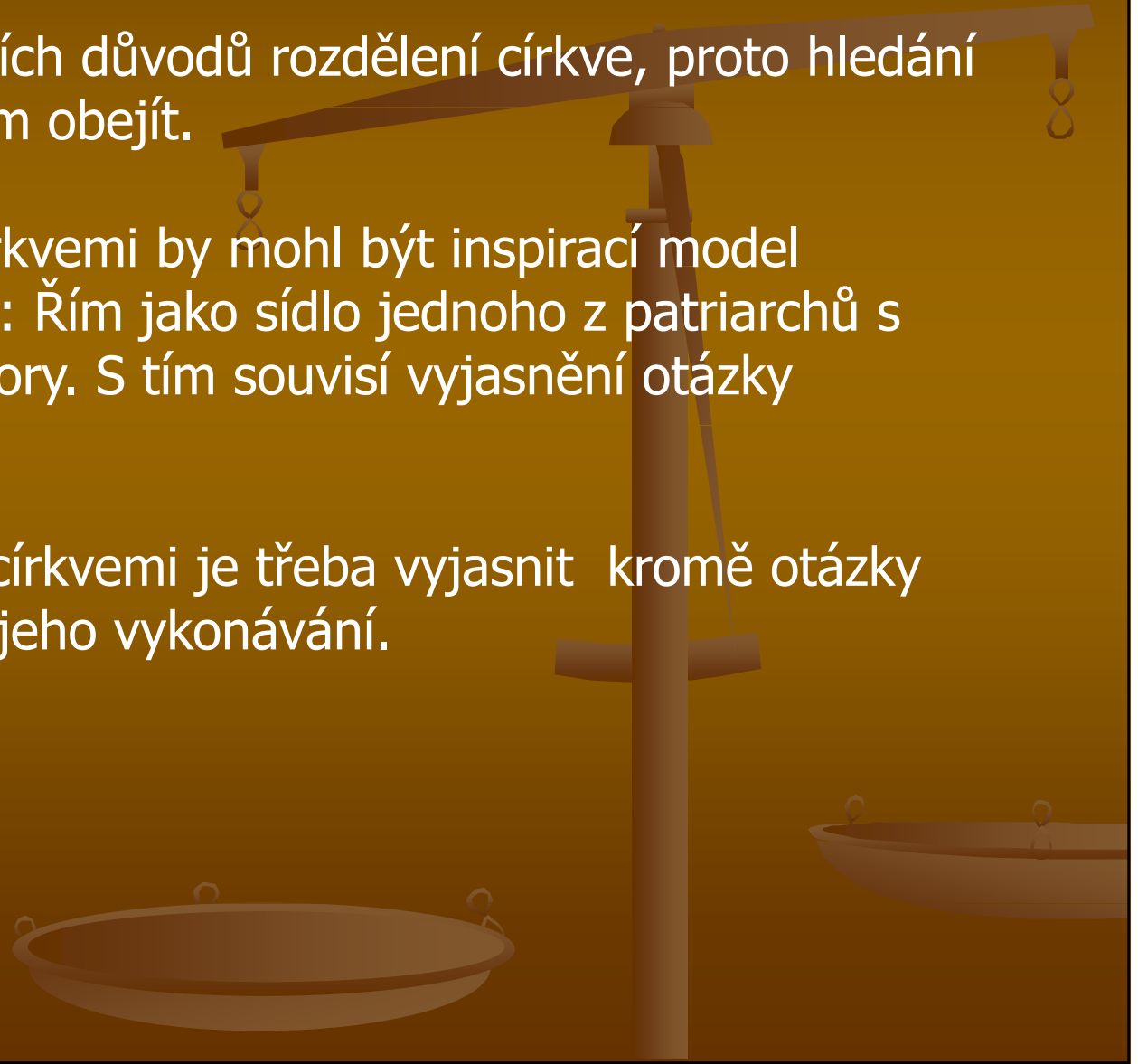
Ordinovaná služba v církvi

Otázka papežství

Papežství bylo jedním z hlavních důvodů rozdělení církve, proto hledání jednoty nemůže tento problém obejít.

Ve vztahu s pravoslavnými církvemi by mohl být inspirací model patriarchátů 1. tisíciletí církve: Řím jako sídlo jednoho z patriarchů s čestnou funkcí rozhodovat spory. S tím souvisí vyjasnění otázky *papežského primátu*.

Ve vztahu s protestantskými církvemi je třeba vyjasnit kromě otázky primátu *i poslání papežství* a jeho vykonávání.

Ordinovaná služba v církvi

Primát papeže

- výsadní postavení římského patriarchy v období 1. tisíciletí bylo dáno zvláštním charakterem města Říma jako centra politické moci a místa hrobů apoštolů Petra a Pavla.
- problémy se ukazují, když se ze služby „předsednice lásky“ ve prospěch jednoty církve stává požadavek poslušnosti a nárok na prvenství.
- dogmatická formulace primátu Vat. I. nesmí být ve vztahu k ostatním biskupům chápáno jako vztah centra k filiálkám (nebezpečí centralizace, které omezuje nebo brání vykonávání biskupské služby)

Ordinovaná služba v církvi

Poslání papeže

- zásadním předmětem kritiky ze strany reformátorů bylo vykonávání papežské moci, jež zatemňovala evangelium. Papež musí sloužit hlásání Božího království.
- pozitivní službou papeže může být služba viditelné jednotě církve – jeden reprezentant a zřetelné pojítko mezi křesťany. Tuto službu nedokázaly převzít žádné svazy.
- přijetí papežské služby „nad všemi křesťany“ (Vat. I.) je závislé na schopnosti ukázat papežství jako službu evangeliu, jednotě a jako znamení jednoty.
- k diskuzi na toto téma vyzval Jan Pavel II. v encyklice *Ut unum sint*.
<http://www.kebrle.cz/katdocs/UtUnumSint.htm>